

מ"י 19241/05/14 - מדינת ישראל, פרקליטות המדינה/המחלקה הבינלאומית נגד אריה כהן

מ"י 19241-05-14

בבית משפט השלום
בירושלים

תאריך: י"ד אייר תשע"ד, 14 מאי 2014

בפני: כב' השופט אלכסנדר רון

בעניין: מדינת ישראל

פרקליטות המדינה/המחלקה הבינלאומית

המבקשת נגד

המשיב אריה כהן

נוכחים:

ב"כ המבקשת עו"ד נינה מנצור

המשיב ובאי כוחו עו"ד בועז בן צור ועו"ד וואליד כבוב

החלטה

1. כללי

החלטה בבקשה למעצר המשיב עד להגשת בקשת הסגרה על ידי ארצות הברית. הבקשה הוגשה על פי סעיף 7 לחוק ההסגרה תשי"ד - 1954 ["החוק"]. אבן הפינה לבקשה זו באמור בסעיף 1 לבקשה לפיו ביום 3.3.2014 התקבלה בקשת ארצות-הברית לעצור את המשיב לצורך הסגרתו, בהתאם לסעיף 11 לאמנה בדבר הסגרה בין מדינת ישראל לבין ארה"ב. עובדות המקרה על פי כתב האישום שהוגש על ידי התביעה הכללית בארה"ב מצביעות בתמצית על עבירות חמורות מאד: -

א. המשיב מואשם, שבמהלך השנים 2000 - 2004 קשר לבצע עבירות יצוא מארה"ב של פריטים צבאיים מן הסוגים הכלולים ברשימת ציוד הלחימה האמריקאית, הטעונים רישיון או היתר משר החוץ דהתם. יתר על כן, לגבי תקופה זו, מואשם המשיב בעבירות הלבנת הון בכך ששלח כסף מישראל ומדינות נוספות לסוכנו בארה"ב כדי לאפשר את רכישת הפריטים הצבאיים ע"י הסוכן. על פי הוראות המשיב, רכש סוכן זה פריטים צבאיים ושלח אותם למשיב

בישראל.

ב. בנוסף, מואשם המשיב בכתב האישום בשתי פרשיות יצוא בלתי חוקי **לאיראן** של חלקי חילוף למטוסי הקרב F-4 ו-F-14, וזאת במועדים קונקרטיים, בימים 19.12.2012 ו- 3.3.2013. מכירה ויצוא של הפריטים האמורים טעונים, גם הם, אישור שר החוץ, ומכירתם, בפרט לאיראן, אסורה על פי הדין האמריקאי, אלא בהיתר מיוחד שלא נתבקש וממילא לא נתקבל.

יוטעם, שבקשת הסגרה על ידי ארצות הברית - טרם הוגשה.

2. כתב האישום שהוגש בארצות הברית

על פי סעיף 2 של בקשה זאת, הוגש כלפי המשיב בבית המשפט הפדראלי המחוזי בקונטיקט ביום 8.5.2013 כתב אישום, שאלה עיקריו:-

א. **קשירת קשר** לגורם ליצוא מארה"ב של פריטים צבאיים הכלולים ברשימת ציוד המלחמה (U.S MUNITIONS LIST) ללא רישיון או היתר ממשד החוץ האמריקאי - עבירה שעונשה עד 20 שנות מאסר וקנס של עד מיליון דולר.

ב. **ייצוא** מארה"ב של פריטים צבאיים הכוללים ברשימת ציוד המלחמה, ללא רישיון או היתר ממשד החוץ האמריקאי - עבירה שעונשה עד 20 שנות מאסר וקנס של עד מיליון דולר.

ג. **קשירת קשר לביצוע הלבנת הון** - עבירה שעונשה עד 20 שנות מאסר וקנס של עד מיליון דולר.

ד. **יצוא, יצוא חוזר, מכירה, או הספקה** במישרין או בעקיפין מארה"ב **לאיראן או לממשלת איראן** ללא אישור מראש מאת שר האוצר האמריקאי - עבירה שעונשה עד 20 שנות מאסר וקנס של עד מיליון דולר.

3. המסגרת הנורמטיבית

א. חוק ההסגרה הינו דין ספציפי, השונה עד מאד מהעקרונות שבבסיס חוק המעצרים. מקבילית האיזונים המהווה בסיס לחוק, שונה מהותית מזו הנוהגת בחוק הישראלי 'הפנימי'. מעמד מרכזי נתון לשיקולים בין-לאומיים, בכללם, מערכות היחסים בין המדינות הרלוונטיות, ובפרט, מקום שתקף בין מדינות אלה הסכם הסגרה. לכך ביטוי ברור, הן בחוק, והן בפסיקה שהתגבשה סביבו. האמור בחוק והעקרונות המהווים לו בסיס, קיבלו ביטוי חוזר ונשנה בפסיקת בתי המשפט. פעם אחר פעם, נתן בית המשפט העליון דגש על חובת המדינה לנקוט משנה זהירות על מנת להבטיח כי יהיה בידיה לכבד את התחייבותה כלפי המדינה המבקשת [ראה בש"פ 500/86 פרידמן נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מ(2) 797]. אכן הפינה בפסיקת בית המשפט העליון בפרשת אברג'יל:-

..ערך ההגנה החוקתית על חירותו של האדם קיים במלוא עוצמתו גם בהליך הסגרה, אלא שלשיקולי האיזון הרגילים הנוהגים בהליכי מעצר נוסף היבט מיוחד הקשור באופיה הייחודי של ההסגרה, ובצורך להבטיח את מימוש התחייבויותיה של המדינה למדינה המבקשת. האיזון נעשה בבחינת כל מקרה לגופו, על-פי נסיבותיו" [בש"פ 725/09 היועץ המשפטי לממשלה נ' מאיר אברג'יל (פורסם בבנו, 30.1.2009); להלן: "פרשת אברג'יל"].

ב. הבסיס למעצר המתבקש עתה, מעוגן בסעיף 7(ב) לחוק, ולפיו - **"תוקפו של צו לפי סעיף קטן (א) לא יעלה על עשרים ימים; ואולם רשאי בית משפט שלום להתיר ולחזור ולהתיר את ההחזקה במעצר לתקופות נוספות מעבר לעשרים ימים אם ביקש זאת היועץ המשפטי לממשלה..."**.

ג. בולטת במיוחד התפיסה לפיה, בשונה לחלוטין מבקשה על פי החוק הפנימי, אין המעצר מותנה בדיון ראיתי מכל סוג. על כך חזר בית המשפט העליון פעמים הרבה, אף בשנים האחרונות:-

"בשלב זה של מעצר זמני טרם הגשת בקשת הסגרה די לו לבי המשפט כי ישתכנע שיש יסוד להניח שהמבוקש הוא בר הסגרה, כלשון סעיף 6 לחוק ההסגרה שהתנאים הקובעים בו חלים גם לעניין המשך המעצר על פי סעיף 7 לחוק. ובמילים אחרות, אל לו לבית המשפט להיכנס בשלב זה לעובי הקורה בשאלת היותו של המבקש בר הסגרה ודי כי על פני הדברים ומתוך החומר שהוצג עד אותו שלב מצא בית המשפט כי יש יסוד לטענות בדבר היותו בר הסגרה" [בש"פ 8283/08 ששון בראשי נ' מדינת ישראל (פורסם

בנבו, (2.10.2008).

4. תמצית טענות הצדדים

א. במוקד טענת המבקשת - החשש להימלטות, שגדל שבעתים משעה שלמד המשיב בשדה התעופה, עת רצה לצאת מהארץ, שבקשת ההסגרה - בדרך, וברקע לבקשה כתב אישום שחומרתו יתירה, ואם יורשע, צפוי הוא לעשרות שנות מאסר. ומעבר לנסיבות הקונקרטיות, חזרה נציגתה הנכבדה של המבקשת והדגישה את עקרונות היסוד בדיני ההסגרה, המעניקים משקל רב למחויבות הבינלאומיות של ישראל.

ב. מקבץ נרחב של טענות נשמעו גם מפי הסניגור הנכבד.

1. ראשית, שאלמלא, סבר המשיב לצאת את הארץ לשלושה ימים, לא היה נעצר כלל, שהרי, אין חולקין, לא סברה המבקשת לעצור אותו בעודו בישראל. זאת, הגם שהודעה על כוונה להגיש בקשת הסגרה, הוגשה לישראל לפני למעלה מחודשיים, ביום 3.3.2014 כאמור.

2. שנית, נטען, לנסיבות אישיות רלוונטיות, ובהיבטים שונים: גילו של המשיב, כבן 64, סגן אלוף במילואים, מעמדו בחברה החרדית בה הוא חי, כי מרכז חייו ומשפחתו - בישראל, ועוד. בית המשפט לא ראה ראיות לנטען, ואולם, מהטעמים שיפורטו, אפילו סברתי לקבל את טענות ההגנה כמוכחות, לא יהא בכך כדי לשנות.

3. ולבסוף טענה ההגנה, ברב טעם, לכך שהגם שבדיני ההסגרה מקבילית האיזונים בין האינטרס הציבורי הרחב (שבמרכזו גם שיקולים בינלאומיים), לבין נקודת מבטו של המשיב וזכויותיו, שונה מהותית מהמקובל על פי חוק המעצרים - יש לתת את הדעת לכך, שמתגברת בפסיקה המגמה המבקשת, גם אם בעקיפין, להחדיר עקרונות יסוד חוקתיים, בפרט מתחום זכויות האזרח, למאטריה ההסגרית. ואכן, ניכרת בפסיקה מגמה בכיוון

זה, אם כי מתונה מכפי שסבר הסניגור להציג, וזאת כדי למנוע חריגה מעקרונות חוק ההסגרה. נושא זה, חשיבותו רבה, וראויה הסוגיה, שיקדיש לה בית המשפט פסקה בפני עצמה.

5. העקרונות המעוגנים בדין הישראלי באספקלריה של חוק ההסגרה

א. שאלת המיתאם, וליתר דיוק, הקושי הנובע מהעדר מיתאם, בין העקרונות המהווים בסיס לתפיסות הנוהגות בישראל במישור המעצרים, לבין אלה שבבסיס החוק, צפה ועלתה עוד לפני שנים הרבה:-

"נראה לי, כי החשיבות היתרה והאופי החוקתי, שחוק סדר הדין הפלילי האמור העניק לעקרון חירות האדם בסוגיית המעצר עד תום ההליכים, צריך שתהא לו השפעה של ממש על האיזון והשילוב שבין השיקולים בסוגיית המעצר הפלילי בכלל לבין השיקול המיוחד, המחייב משנה זהירות, בסוגיית המעצר בנושא הסגרה בפרט, שהרי גם דיני ההסגרה חלק ממערכת המשפט בישראל הם, היינו חלק מהמערכת שנתנה לאחרונה תוקף ומעמד מיוחדים לעקרון חירות האדם בסוגיית המעצר עד תום ההליכים. אין ספק, כי הדרך הבטוחה להבטחת ביצוע ההסגרה היא מעצרו של המבוקש, אך המוצא הקל להליכה בדרך בטוחה זו אינו עולה, לדעתי, בקנה אחד עם הבטחת השקלול המורכב של מכלול השיקולים שעל פיהם יעצר המבוקש, הכולל, כאמור, גם את השיקול בדבר זכות היסוד של חירות האדם [בש"פ 4044/90 סטיארט ריין נ' מדינת ישראל, פ"ד מ"ה (1)].

ב. פסק הדין הנ"ל נכתב עוד קודם חוקי היסוד, ומשנה תוקף קיבל הנושא שנים מספר לאחר פרשת ריין, על רקע חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, והניגוד הקטבי בין התפיסה המקובלת לבין התפיסה שבבסיס דיני ההסגרה, החריף שבעתים לאחר כניסתו לתוקף של חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו - 1996:-

"כפי שנראה להלן, השתנה במשך השנים - ובייחוד אחרי חקיקתו של חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו - משקלם היחסי של הטעמים הנשקלים בהחלטה לעצור אדם לצורך הסגרתו. אולם, למרות השינוי עדיין נשארה בעינה, כשיקול מרכזי וכבד משקל, חובתה של המדינה לכבד את התחייבותה כלפי המדינה המבקשת את הסגרתו של המבוקש לפי אמנת הסגרה ולהבטיח את ההסגרה... חלו אפוא תמורות בגישתם של בתי המשפט

לחוק ההסגרה מאז בא לעולמו של המשפט הישראלי היחס בין משקלו של המעצר - שבעבר הכריע, כמעט, כל שיקול אחר - לבין משקלן של חלופות מעצר אפשריות השתנה מאז חקיקתם של חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו וחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו - 1996. נקודת האיזון עברה, באיטיות ובהדרגה, ממקומה הקודם והכף נוטה יותר מבעבר לכיוון החירות ממעצר. שינוי זה מחייב קריאה שונה של הוראות חוק ההסגרה" [בש"פ 9336/01 כהן נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נ"ו (2) 289].

ג. ואכן, במהלך השנים התפתחה כעין סינתזה, שביקשה למזג הכרה במלוא תוקפו של חוק ההסגרה ובחשיבות הכללית הנתונה להתחייבויות הבין-לאומיות של ישראל, עם תובנות שהתפתחו בעקבות חוק היסוד וחוק המעצרים, כשהדוגמא הבולטת לכך - החובה על בית המשפט לשקול חלופת מעצר, מקום שאפשרי הדבר:-

"בעבר משלה בכיפה הגישה, ולפיה כה מכריע הוא משקלם של האינטרסים הייחודיים לסוגיית ההסגרה, עד כי במקרים אלה הופך המעצר לכלל וחלופת המעצר - לחריג, ואף חריג נדיר לו... בשינויים שהתחוללו במשפטנו בשני העשורים האחרונים היה כדי למתן מסקנה זו, שמא אומר - אף להופכה על פיה... אמור, אפוא, כי אף בסוגיית המעצר בטרם הסגרה, הכלל הוא כי מקום בו ניתן להימנע ממעצר יש לעשות כן, תוך הבטחתן של התכליות המבוקשות באמצעים אחרים, פוגעניים פחות. זאת, בלא תלות בטיבם או במידת חומרתם - כשהם לעצמם - של המעשים המיוחסים לאדם במדינה המבקשת" [בש"פ 3974/07 פלוני נ' היועץ המשפטי לממשלה].

ד. ועם כל זאת, ניכר, לתפיסתי, המאמץ, לרכך את דיני ההסגרה, למשל, באמצעות חלופות מעצר, אך לשמור את גדרי החוק על כנם: למרות כל האמור, חוק ההסגרה תקף ומחייב, כיבוד מחויבויותיה הבין-לאומיות של המדינה הינו עיקרון רב ערך, שאינו נתון בכל מחלוקת, וכל ריכוך אפשרי, לגיטימי רק בתנאי שאין בו כדי לחרוג מגדרי החוק.

6. מעצר המשיב

כאמור, דגש רב שם בא כוחו הנכבד של המשיב על מגמה זו, והנכונות העקרונית להכיר במעמדה של חלופת המעצר גם בהקשרי חוק ההסגרה, מהווה את עמוד התווך לטיעונו. ועם כל זאת, מהטעמים דלהלן, בעניינו של המשיב, מן הנמנע לאשר את שחרורו לחלופת מעצר.

א. חומרת העבירות והיקפן. אין צורך להכביר מילים ביחס למאסה הקריטית של העבירות שבבסיס כתב האישום, העולה משמעותית על זו שבמרבית הפרשות שביחס אליהן עוצבה בפסיקה הגישה 'הרכה', זו שנכונה היתה, ובצדק, להחדיר את עולם המושגים הנוגע לחלופות מעצר, לתוך גדר דיני ההסגרה. מעל הצורך אך אציין, שבלא שאקל ראש בעבירות, למשל, בתחום המין או הלבנת הון, עבירות טיפוסיות לכתבי אישום בעקבותיהן נפתחים הליכי הסגרה, על הפרק עבירות שנזקקן הפוטנציאלי הינו ברמה האסטרטגית, וממילא, אם יורשע המשיב, ישליך הדבר על עונשו.

ב. לא נעלמו מעיני טענות ההגנה, שבניגוד לחלק מהמקרים האחרים, לא ניתן לייחס למשיב נסיון הימלטות קונקרטי, אך, בניגוד גמור לטענותיו, תמריץ להימלטות, קיים, גם קיים: חומרת העונש הצפוי, לא מותירה בהיבט זה מקום רב לספק. לבית המשפט, בכל הצניעות, גם לא מעט נסיון במישור חלופות המעצר. חלופות מעצר הרמטיות, אינן בנמצא. ואכן, גם בפרקטיקה הפנימית נפסק פעמים לאין מספר, שכאשר הסיכון להימלטות הינו מעבר לסביר, וכאמור - התמריץ להימלט רב עד מאד - אין בחלופות מעצר כדי לספק:

במסגרת הליכי הסגרה, ניתן משקל מיוחד לחשש להימלטות המבוקש מן הדין בשל אופיים המיוחד של הליכים אלה, הטומנים בחובם חשש מובנה וטבעי להתחמקות המבוקש מן הדין... החשש מפני בריחתו של המבוקש במהלך הליכי ההסגרה, הוא, על כן, מובנה בטיבו של ההליך, ומחייב זהירות מיוחדת. לכך נילוה היבט ייחודי נוסף שאינו מאפיין הליכי מעצר רגילים, הקשור באחריות המיוחדת החלה על ישראל כלפי המדינה מבקשת ההסגרה, לקיים את התחייבותה הבינלאומית מכוח האמנה להסגיר מבוקש בר-הסגרה, ולאפשר את הבאתו למשפט במדינה המבקשת.. החשש המובנה מהימלטות המבוקש בהליכי הסגרה, בשילוב עם האחריות המיוחדת החלה על מדינת ישראל כלפי המדינה המבקשת לקיים הליכי הסגרה תקינים, מביאים לכך שבאיזון הכולל בין השיקולים השונים הנדרשים לצורך החלטת מעצר בהליך הסגרה ניתן משקל מיוחד להיבט זה במסגרת בחינת חלופות מעצר אפשריות ומתאימה... בית המשפט מכיר בזכותו של מבוקש הסגרה להתהלך חופשי, שעוצמתה בהקשר להליך הסגרה אינה פחותה מזו המוכרת בהקשר להליך פלילי רגיל, אלא שבצד הזכות לחופש, יינתן בשיקולי המעצר משקל למאפיינים הייחודיים של הליך ההסגרה, הכורכים סיון מיוחד ומובנה להימלטות המבוקש, בצד אחריות מיוחדת של ישראל למימוש הליך ההסגרה במסגרת התחייבויותיה הבינלאומיות" [הלכת אברג'ל].

כלל ועיקר: בנסיבות בהן לא היה בית המשפט נכון לאשר חלופות מעצר גם בדיון 'רגיל'

במסגרת הדין הפנימי, כגון בהן רב הסיכון ורב הנזק במקרה של הימלטות, אין לכך מקום גם
בנידון דידן.

ג. הגם, שאין ראיות ואף לא נטען, שנסיעתו המתוכננת של המשיב נועדה להכשיל את הסגרתו,
יש ליתן משקל, ולו גם מסוים, לכך שנעצר המשיב בשדה התעופה. משקל מצטבר לאמור
גלום גם בטענת נציגתה הנכבדה מאד של המבקשת, שעתה יודע המשיב, שהתביעה הכללית
בארצות הברית, בעקבותיו.

ד. ואם בכך אין די, על הפרק משיב שהורשע כבר בשנת 2004 בעבירה רלוונטית בתחום סחר
בנשק, שלא כחוק.

נוכח כל האמור, הבקשה לאישור חלופת מעצר - נדחית.

7. סוף דבר

המשיב במעצר עד יום 31.5.2014 בשעה 14:00.

מצפה בית המשפט מהמבקשת, לעשות את המיטב ובמהירות המרבית לכך, שאם תוגש בקשה נוספת להארכת
המעצר, תוכל לדווח על התקדמות מירבית בכל הקשור להגשת בקשת הסגרה סדורה וסופית לישראל.

שימת לב לדברי בא כוחו הנכבד של המשיב בדבר הצורך להקפדה מיוחדת על בטחונו האישי של המשיב ומצב
בריאותו. רשמתי בפני את דברי הסנגור הנכבד הסבור שנוכח פרסומים בעיתונות ומטעמים אחרים, יש לשקול
מעצר מופרד.

ניתנה היום, י"ד אייר תשע"ד, 14 מאי 2014, במעמד הנוכחים.